

Kokkolan kaupungin
**OSALLISUUS-
OHJELMA**

2018–2021

Kokkolan kaupungin osallisuusohjelma

Sisällys

1) Johdanto

2) Käsitelmäärittelyt ja kunnan osallisuusnäkökulmat

- 2.1 Mitä osallisuudella tarkoitetaan?
- 2.2 Osallisuuden ulottuvuudet ja osallisuusmuodot
- 2.3 Osallisuusnäkökulmat kunnan toiminnassa

3) Osallisuus kaupungin ja asukkaiden vuorovaikutuksessa

- 3.1 Kaupungin toimenpiteet osallisuuden edistämiseksi
- 3.2 Kaupunkilaiset ja osallisuus

4) Kaupungin osallisuustoiminnan arvioinnit eri näkökulmista

- 4.1 Kuntalaisosallisuus, asiakasosallisuus
- 4.2 Luottamushenkilöiden osallisuus
- 4.3 Henkilöstön osallisuus
- 4.4 Yhteistyökumppaneiden osallisuus, verkosto-osallisuus

5) Kaupungin strategiatavoitteet osallisuusnäkökulmasta

6) Osallisuustavoitteet ja niihin eteneminen osallisuusnäkökulmittain

7) Lopuksi

LIITE

Osallisuutta edistävät toimintamallit Kokkolan kaupungin hallinnossa

1. Johdanto

Kuntalain tarkoituksena on luoda edellytykset kunnan asukkaiden itsehallinnon sekä osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutumiselle kunnan toiminnassa. Lain 5. luku keskittyy kunnan asukkaiden osallistumisoikeutta koskeviin säästöihin. Lain 22 §:ssä kunnanvaltuuston tehtäväksi on annettu pitää huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista.

”Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti:

- 1) järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia sekä kuntalaisraateja;
- 2) selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa;
- 3) valitsemalla palvelujen käyttäjien edustajia kunnan toimielimiin;
- 4) järjestämällä mahdollisuuksia osallistua kunnan talouden suunnitteluun;
- 5) suunnittelemaan ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa;
- 6) tukemalla asukkaiden, järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.” (Kuntalaki, 2015)

Kokkolan kaupunginvaltuusto on suunnittelukaudelle 2018–2021 hyväksymässään strategiassa nostanut esille monia kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia edistäviä tavoitteita ja toimenpiteitä. Lisäksi valtuusto on edellyttänyt kaupungin hallinnolta osallisuusohjelmaa, jossa konkretisoidaan lähivuosien toimia kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistämiseksi.

Kokkolan kaupungin osallisuusohjelman on laatinut kaupungin hallinnosta koottu työryhmä ja sen on hyväksynyt kaupunginhallitus kokouksessaan 4.6.2018. Ohjelman valmistelutyöryhmään ovat kuuluneet Leena Heinua-Nieminen, Sanna Immonen, Piia Isosaari, Peter Johnson, Jussi Järvenpää, Nina Kujala, Kirsi Rytönen ja Virpi Viertola. Työryhmän koordinaattorina ja sihteerinä on toiminut Sampo Purontaus.

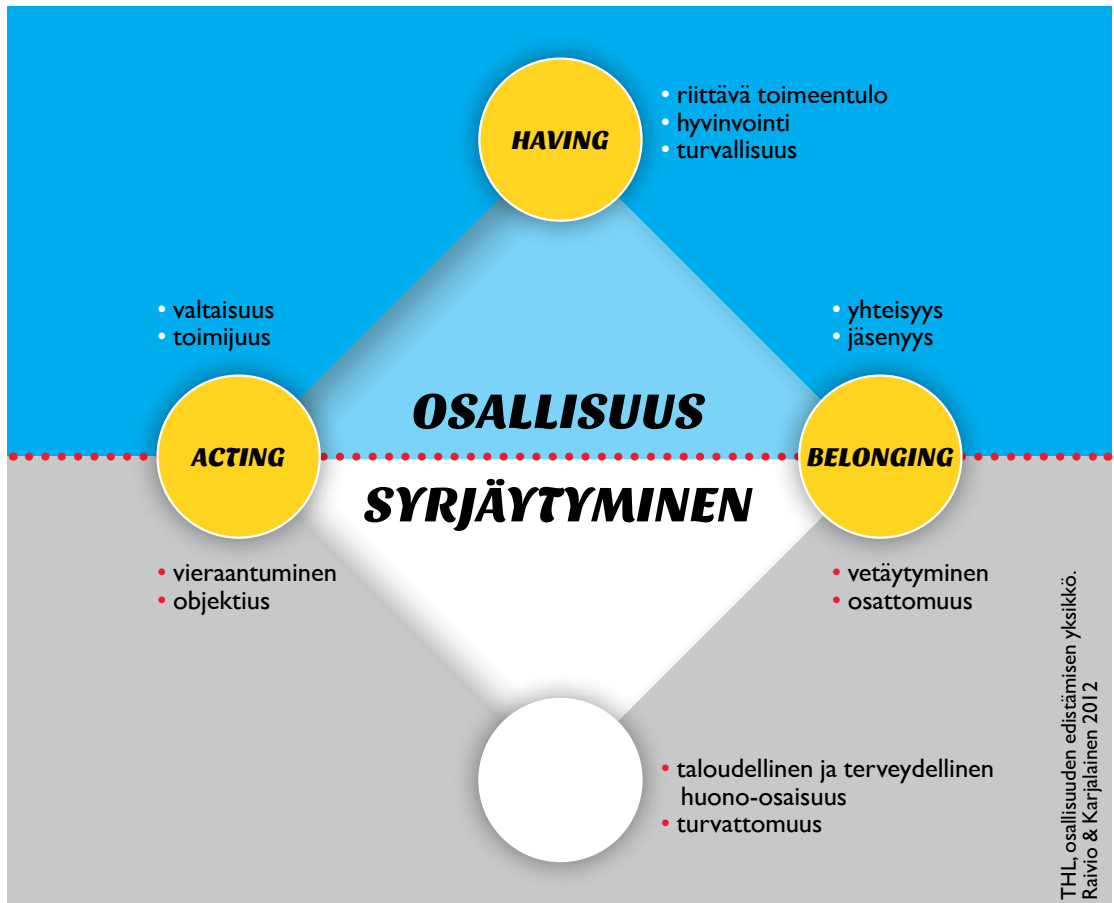
Tämä osallisuusohjelma on ohjausasiakirja koko kaupungin hallinnon käyttöön. Sen toteutumista on syytä seurata kaupunginvaltuustossa vuosittain valtuustokauden aikana.

2. Käsitelmäärityt ja kunnan osallisuusnäkökulmat

2.1 Mitä osallisuudella tarkoitetaan?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan osallisuudella tarkoitetaan kokemusta, tunnetta, joka syntyy, kun ihminen on osallisena jossakin yhteisössä esimerkiksi opiskelun, työn, harrastus- tai järjestötoiminnan kautta. Yhteisöissä osallisuus ilmenee jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena, sekä yksilön mahdollisuutena vaikuttaa niin omiin kuin yhteisönsäkin liittyviin asioihin.

Yhteiskunnassa osallisena oleminen tarkoittaa jokaisen mahdollisuutta terveyteen, koulutukseen, työhön, toimeentuloon, asuntoon ja sosiaalisiin suhteisiin. Osallisuus merkitsee kansalaisen oikeutta tasavertaisena osallistua ja vaikuttaa itseään koskeviin asioihin ja yhteiskunnan kehitykseen.

Ihmisen osallisuuden aste ja yhteiskunnallinen aktiivisuus vaihtelevat elämänkulun ja -tilanteiden mukaisesti. Osallisuuden kokeminen ja sosiaaliset verkostot toimivat suojaavina tekijöinä hyvinvointivajeita ja syrjäytymistä vastaan. Osallisuutta pidetäänkin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin kannalta keskeisenä tekijänä.

2.2 Osallisuuden ulottuvuudet ja osallisuusmuodot

THL:n määrittelyn mukaan osallisuus voidaan määritellä kolmella ulottuvuudella tai edellytyksellä

- Riittävä toimeentulo ja hyvinvointi (Having)
- Toiminnallinen osallisuus (Acting)
- Yhteisöihin kuuluminen ja jäsenyys (Belonging)

Edellä kuvatut osallisuuden ulottuvuudet ovat mukana myös julkisessa palveluntuotannossa. Sosiaali- ja terveyspalvelujen siirryttyä maakunnalliseen organisaatioon, korostuvat kunnan toiminnassa osallisuuden Acting ja Belonging -ulottuvuudet. Having-ulottuvuus on kuitenkin yhä vaikuttamassa toiminnan suunnitteluun, koska kunta vastaa viime kädessä asukkaidensa hyvinvointityöstä.

Erityisesti Acting-tyyppisen osallisuuden muodoista on suomalaisessa keskustelussa koottu erilaisia luetteloita. Tässä ohjelmassa osallisuutta tarkastellaan Kohosen ja Tialan (2002) osallisuuskäsitteistöä sovelletuilla osallisuusmuodoilla, joita ovat: tieto-osallisuus, suunnitteluosallisuus, päätösosallisuus, toimintaosallisuus ja arviointiosallisuus.

2.3. Osallisuusnäkökulmat kunnan toiminnassa

Kunnan perinteinen päätöksentekojärjestelmä perustuu edustukselliseen demokratiaan. Suora demokratia ja kuntalaisten osallistuminen eivät ole edustuksellisen järjestelmän kilpailijoita, vaan ne tulee nähdä perinteistä päätöksentekojärjestelmää tukevinä toimintamalleina.

Kuntaorganisaation valmiuksia tukea osallisuutta sekä osallisuustoiminnan kehittämisen tarpeita käsitellään tässä ohjelmassa neljästä eri näkökulmasta: kuntalais- eli asiakasosallisuus, luottamushenkilöiden osallisuus, henkilöstön osallisuus ja yhteistyökumppaneiden osallisuus eli verkosto-osallisuus.

3. Osallisuus kaupungin ja asukkaiden vuorovaikutuksessa

3.1 Kaupungin toimenpiteet osallisuuden edistämiseksi

Kaupunkiorganisaatioon kuuluvat toimialat kokosivat osallisuusohjelmaa varten yhteen tiedot kuntalaisten, luottamushenkilöiden, henkilöstön tai yhteistyökumppaneiden osallisuutta edistävästä toimintamalleista, joita on käytössä Kokkolan kaupungin hallinnossa. Tuloksista käy ilmi, että toimialojen, vastuualueiden ja yksiköiden toimenpiteet keskittyvät osallisuuden vahvistamiseen erityisesti kuntalaisten piirissä.

Osa toiminnoista kohdistuu myös henkilöstöön tai konsernin ulkopuolisiin yhteistyökumppaneihin. Erityisesti henkilöstöpalvelujen toiminta suuntautuu luonnollisesti henkilöstön osallisuuden mahdollistamiseen ja kehittämiseen. Kaupunkiorganisaation hyödyntämistä, osallisuutta edistävästä toimenpiteistä selkeästi vähäisempi osuus suuntautuu kaupungin yhteistyöverkostoihin tai luottamushenkilöihin.

Osallisuustoiminnalla tähdätään erityisesti kuntalaisten tieto-osallisuuden lisäämiseen. Lisäksi kaupunkiorganisaation käytössä on myös suunnittelu- ja päätösosallisuutta tukevia keinoja. Arviointiosallisuutta edustavat kaupungilla käytössä olevat asukaskyselyt ja erilaiset palveluraadit.

Teknisten palvelujen osallisuutta edistävä toiminta perustuu pitkälti lainsäädäntöön ja on siksi myös muodoiltaan varsin säädeltyä. Sivistyspalveluissa taas toimialan monialaisuudesta sekä laajasta asiakaskunnasta johtuen osallisuuskäytännöt ovat monimuotoisempia ja suurelta osin luonteeltaan epävirallisia. Rajanveto muodollisen ja epämuodollisen osallisuustoiminnan välillä ei kuitenkaan ole kovin tarkka.

Kokkolan kaupungin organisaatiossa käytettyjen, osallisuutta edistävien toimintatapojen määrä ja monipuolisuus antavat kuvan siitä, että osallisuuden edistämisen haaste on otettu organisaatiossa vakavasti. Kaupunkiorganisaation eri toimialojen edustajilta on toisaalta tullut kommentteja siitä, etteivät kaupungin käyttämät osallisuusmuodot välttämättä ole vetovoimaisia kaupunkilaisten keskuudessa. Kaupungin organisaatiossa onkin pohdittava syitä siihen, miksi osallisuus ei monipuolisesta työkalupakista huolimatta vetoa kuntalaisiin.

3.2 Kaupunkilaiset ja osallisuus

Ne osallistumistavat, joita kaupunki asukkaalleen tarjoaa eivät näytä vetoavan kuntalaisiin toivotulla tavalla. Kaupungin käyttämien osallisuusmuotojen vetovoima ja sitä kautta edustavuus onkin syytä asettaa kriittiseen tarkasteluun ja pohtia, mihin asioihin kuntalaiset haluavat osallistua ja millaisia kanavia kuntalaiset itse mieluiten käyttävät.

Syitä kansalaisten osallisuuskriittisyyteen saattaa olla useitakin. Kaupunkilaiset eivät koe tarvetta vaikuttaa tai eivät ehkä usko osallistumisenkaan tuovan haluttua muutosta. Toisaalta kaupunkilaisia saattaa vieraannuttaa poliittisten kysymysten laajuus ja moniulotteisuus. Päätöksentekoon tulevat asiat eivät saavuta oman elämänsä mikropolitikkanaan sitoutuneita kuntalaisia. Monimutkaistuvan poliittisen maailman vetovoima näyttäisi vähenevän myös edustuksellisen demokratian areenoilla. Entistä harvempi kuntalainen on nykyään kiinnostunut ottamaan vastaan kunnan luottamustehtävää. Kansalaiset hahmottavatkin maailmankuvaansa mieluummin verkon vertaisryhmissä ja muilla ohutta sitoutumista edellyttävillä areenoilla. Kuntalaiset käyvät poliittiseen keskusteluun, mutta tekevät sen omissa verkostoissaan, joissa keskustelua pystytään käymään niillä argumenteilla ja näkökulmilla, jotka tuntuvat keskustelijoiden näkökulmasta parhailta.

Poliittisen keskustelun ja vaikuttamisen uusien areenoiden syntyminen haastaa kuntaorganisaatiot pohtimaan omia toimintatapojaan ja osallistumiskanaviaan. Kunnan tulisikin ehkä nykyistä aktiivisemmin osallistua sosiaalisessa mediassa käytävään, kuntapalveluja ja niiden kehittämistä koskevaan keskusteluun. Kuntaorganisaation nykyistä aktiivisempaa osallistumista sosiaalisessa mediassa käytävään keskusteluun puoltaisi myös se, että kunnan edustajat voisivat tuoda keskusteluun asiantuntijuuttaan ja dialogisuutta sekä vähentää sosiaalisen median keskusteluille tyypillistä ajautumista jyrkkiin vastakkainasetteluihin.

4. Kaupungin osallisuustoiminnan arvioinnit eri näkökulmista

Kokkolan kaupunki on osallistunut 2010-luvulla joihinkin kansallisiin palvelututkimuksiin, minkä lisäksi kaupungissa on tehty omia tutkimuksia ja selvityksiä, jotka valaisevat osallisuuden tilaa eri toimijanäkökulmista. Seuraavissa alaluvuissa käsitellään eri tutkimusten luomaa kuvaa osallisuuden nykytilasta kaupungissa.

4.1 Kuntalaisosallisuus, asiakasosallisuus

Kuntalaisosallisuudella tarkoitetaan useimmiten kuntalaisen kokemusta mahdollisuuksistaan vaikuttaa kunnan palveluihin ja toimia aktiivisena osapuolena yhteistyössä kunnan kanssa häntä itseään koskevista asioista (Acting-tyyppinen osallisuus). Kokkolalaisten kokemuksia osallisuudestaan ja osallistumismahdollisuuksistaan on kartoitettu viimeksi keväällä 2017 toteutetussa Arttu2 -tutkimuksessa.

Kysyttäessä vastaajien yhteistyön sujuvuutta kaupungin kanssa on Kokkolan saama tulos hieman samankokoisia vertailukaupunkeja heikompi. Kokkolalaiset vastaajat eivät myöskään osoita suurta kiinnostusta osallistua kunnan päätöksentekoon. Tieto-osallisuuden kannalta huomioitava tulos on, että kokkolalaiset ovat keskimääräistä kriittisempiä kunnan viestintää ja kunnan sähköisten palvelujen toimivuutta kohtaan.

Suunnittelu- ja päätösosallisuuden tilaa kuvaavissa kysymyksissä kokkolalaiset vastaajat ovat kautta linjan muita vastaajia kriittisempiä kotikuntansa päätöksentekoa kohtaan. Kokkolalaisista vastaajista selkeä enemmistö on sitä mieltä, että palvelujen käyttäjät tulisi ottaa nykyistä paremmin mukaan kunnan palvelujen suunnitteluun ja kehittämiseen. Kokkolalainen osallisuus näyttäytyy tutkimuksessa toiminnallisena.

Kokkolalaiset suhtautuvat myönteisimmin erilaisiin toimintaosallisuuden muotoihin kuten kunnanosa- tai kylätoimintaan sekä talkootyöhön lähiympäristön hyväksi. Lisäksi kokkolalaiset ovat kaikkia tutkimuksen vastaajia aktiivisempia järjestötoimijoita. Myönteistä on myös se, että kokkolalaiset vastaajat kokevat muita vastaajia enemmän samastuvansa kotikuntaansa. Tyytymättömyys kunnan palveluihin ei siis ole heijastunut kielteisesti kuntaan samastumiseen.

4.2 Luottamushenkilöiden osallisuus

Luottamushenkilön osallisuus liittyy hänen kokemuksiinsa mahdollisuuksista vaikuttaa kunnan palveluihin päätöksentekojärjestelmän jäsenenä sekä kokemuksiin kuntalaisten ja päätöksentekojärjestelmän vuorovaikutuksesta. Luottamushenkilöiden osallisuuskokemuksista on luotavissa kuvaa Arttu2 -tutkimusohjelman vuoden 2017 päättäjäkyselyn tuloksista.

Päättäjien päätösosallisuuden kannalta huolestuttavaa on, että kokkolalaisten valtuutettujen käsitys omista vaikutusmahdollisuuksistaan on selvästi huonompi kuin

luottamushenkilökollegoilla muissa tutkimuskunnissa keskimäärin. Kokkolalaiset valtuutetut eivät näe painoarvoa myöskään kaupunginvaltuustolla tai lautakunnilla.

Luottamushenkilöiden suhde kunnallispolitiikan muihin osapuoliin koettiin kokkolalaisten päättäjien piirissä kaksijakoiseksi. Suhteet luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välillä koettiin Kokkolassa toimiviksi. Kokkolalaiset päättäjät pitivät myös kuntansa valmisteluprosesseja avoimempina kuin muiden kuntien päättäjät. Sitä vastoin luottamushenkilöiden ja kuntalaisten välisen ilmapiirin nähtiin kokkolalaispäättäjien vastauksissa jäävän selvästi jälkeen muiden tutkimuskuntien päättäjien vastauksista.

4.3 Henkilöstön osallisuus

Henkilöstön osallisuudella tarkoitetaan kaupungin henkilöstön edustajan kokemusta mahdollisuuksistaan vaikuttaa omaan työhönsä ja tapoihin, joilla kunta palvelunsa tuottaa ja kohtaa asiakkaansa. Henkilöstön osallisuuskokemuksia on kartoitettu viimeksi kaupungin työhyvinvointikyselyllä, joka toteutettiin syksyllä 2017.

Suunnittelu- ja päätöksenteko-osallisuuden tila näyttää henkilöstökyselyn vastausten osalta kohtalaiselta Kokkolan kaupungin organisaatiossa. Vastaaajista noin puolet on sitä mieltä, että omassa organisaatiossa toiminta on avointa ja läpinäkyvää, tavoitteet tehdään yhteiseksi ja tieto on kaikilla saatavilla. Selkeä enemmistö vastaaajista kokee työyhteisönsä tukevan yksittäisen työntekijän suunnittelu-osallisuutta, ja tarjoavan työntekijöille mahdollisuuksia vaikuttaa omaan työhönsä.

Yhteenkuuluvuutta mittaavissa kysymyksissä Kokkolan kaupunki saa työyhteisönä jäseniltään suhteellisen hyvän arvosanan. Henkilöstö kokee, että työkaverit kuuntelevat ehdotuksia ja pitävät toisensa ajan tasalla työhön liittyvissä kysymyksissä. Vastajat kokevat lisäksi saavansa työlleen arvostusta enemmän työkavereilta ja lähimmältä esimieheltä kuin organisaation ylimmältä johdolta. Kaupungin henkilöstö luottaa esimiehiinsä ja työyhteisöihinsä myös tiedon välittäjinä. Esimieheen luotetaan tiedon välittäjänä enemmän kuin mediaan.

Henkilöstön vastauksista heijastuu organisaation koko ja monialaisuus. Oma työyhteisö ja lähin esimies tunnetaan hyvin ja vuorovaikutus lähityöympäristössä koetaan enimmäkseen palkitsevaksi. Koko organisaatio taas on abstraktimpi, eikä konserni- ja keskushallinnolta koeta saatavan riittävästi sen enempää työtä koskevaa informaatiota kuin kannustustakaan.

4.4 Yhteistyökumppaneiden osallisuus, verkosto-osallisuus

Yhteistyökumppaneiden osallisuudessa kysymys on toimijan kokemista mahdollisuuksista vaikuttaa omaan toimintaansa niissä tilanteissa, joissa hän toimii yhteistyössä kuntaorganisaation kanssa. Yhteistyökumppaneiden ja kaupungin verkostojen kokemuksia yhteistyöstä kaupungin kanssa on kartoitettu keväällä 2017 tehdyllä yrityskyselyllä.

Yhteistyökumppaneiden tyytyväisyys kaupunkiin jakautuu melko tasaisesti vastausjanan eri osiin. Kokkolan kaupungin yrittäjäystävällisyyteen tai yhteistyön sujumiseen tyytyväisten ja tyytymättömien vastaajien osuus oli jotakuinkin samalla tasolla.

En Osaa Sanoa - vastausten suuri osuus yritysvastauksissa viittaa siihen, ettei kaupungin palveluja tunneta kovin hyvin tai niiden laatua ei muuten kyetä tai suostuta arvioimaan. Kaupunki saa melko myönteisen arvion verkostoitumistilaisuuksien järjestäjänä mutta kaupungin viestinnän tavoittavuutta koskevat arviot painottuvat kielteisiksi.

Kaupungin päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja avoimuutta koskevaan väitteeseen vastaa lähes puolet kielteisesti ja noin joka viides vastaaja myönteisesti. Yrityskyselyn tulokset viestivät yrittäjien halusta päästä laajemmin vaikuttamaan kaupungin palvelutuotantoon ja elinkeinotoimintaa koskevaan päätöksentekoon.

5. Kaupungin strategiatavoitteet osallisuusnäkökulmasta

(Kokkolan kaupungin strategia 2018–2021 – Rohkeasti uudistuva Kokkola)

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt marraskuussa 2017 kaupungille strategian vuosille 2018–2021. Strategian keskeisinä teemoina ovat uudistuminen, talouden tasapainottaminen ja kaupungin rooli mahdollistajana aiemman toteuttajaroolin rinnalla. Valituilla painopisteillä varaudutaan tuleviin toimintaympäristön muutoksiin.

Strategia on jaoteltu neljään näkökulmaan, joista osallisuuden edistämisen kannalta keskeisin on näkökulma Onnistumme yhdessä – Kuntalaisaktiivisuus. Osallisuuteen liittyviä tavoitteita on kuitenkin kirjattu myös muihin strategianäkökulmiin. Eri näkökulmien strategiatavoitteita on osallisuuden edistämisen näkökulmasta koottu seuraavasti:

Näkökulma	Tavoite	Toimenpide
Onnistumme yhdessä - Kuntalaisaktiivisuus	<p>Kokkola tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuden kehittää omaa asuin- ja elinympäristöään</p> <p>Hyödynnetään systemaattisesti monipuolisia ja asukasystävällisiä kanavia kuntalaisten ja päättäjien vuoropuhelussa</p>	<p>Kaupunki tarjoaa omia tilojaan kuntalaisten käyttöön harrastustoimintaan</p> <p>Kaupunki kannustaa kuntalaisia tuomaan näkemyksensä esiin asioiden valmistelussa</p> <p>Kannustetaan kuntalaisia aktiivisuuden tapahtumien ja palvelujen tuottamiseen kohtaamalla, mahdollistamalla ja tukemalla</p> <p>Parannetaan kaupunkiorganisaation valmiutta kohdata kuntalaisten aktiivisuutta</p> <p>Yhteydenottojen johtaminen konkreettisiin toimenpiteisiin kaupungin talouden sallimissa puitteissa</p> <p>Luodaan virtuaalinen palvelukeskus kuntalaisvuorovaikutukselle</p>
Sopivasti lähellä – Kaupunki palvelujen järjestäjänä	Kokkola luo toimivaa verkostoa soite- ja maakuntapalveluissa sekä tekee tiivistä yhteistyötä sidosryhmien kanssa palvelujen järjestämisessä	Kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä asukkaiden, yritysten ja yhdistysten kanssa uusien palveluratkaisujen kehittämisessä
Houkuttava ja koukuttava kaupunki – Elin-, veto- ja pitovoimainen kaupunki	<p>Asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen</p> <p>Lapsen oikeuksien ja lapsiystävällisyyden edistäminen</p>	<p>Kannustetaan asukkaita ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan</p> <p>UNICEFin lapsiystävällisen kuntamallin toteutus ja tunnustuksen saaminen</p> <p>Edistetään lasten ja nuorten osallisuutta ja vahvistetaan ennaltaehkäisevää toimintaa lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi</p>
Resurssiviisas kaupunki – moderni kuntaorganisaatio	<p>Kokkolan kaupunki on tunnettu hyvästä ja korkeatasoisesta osaamisesta</p> <p>Kuntalaisten omaksi kokema kuntaorganisaatio</p>	<p>Hyvää johtamista vahvistetaan, kannustetaan henkilöstöä osallistumaan oman työnsä suunnitteluun</p> <p>Vuorovaikutteisen asiakaskokemuksen parantaminen</p> <p>Kaupungin viestintä on monikanavaista ja asukkaiden helposti saavuttamaa</p>

6. Osallisuustavoitteet eri toimijanäkökulmiin

Kuten luvut 2 ja 3 osoittavat, on Kokkolan kaupungilla käytössään laaja ja monipuolinen valikoima keinoja ja välineitä lisätä osallisuutta eri kohderyhmissä. Kaupungin saama palaute ei kuitenkaan indikoi onnistumisesta tässä työssä.

Osallisuus on käsitteenä haastava, eikä eri osapuolten osallisuuskokemusten kohentaminen ole helppoa kaupungin tyyppiselle laajalle ja monialaiselle organisaatiolle. Vertaaminen vaikka aikaisempiin vuosikymmeniin osoittaa kuitenkin, että kaupungin päätöksenteosta tiedottaminen tai vaikkapa eri kansalaisryhmien ottaminen mukaan päätösten valmisteluun ja arviointiin on edistynyt merkittävästi myös Kokkolan kaupungin organisaatiossa.

Kaupunkistrategia sisältää useita osallisuuden edistämiseen liittyviä tavoitteita, joihin tämä osallisuusohjelma pyrkii vastaamaan. Seuraavaan taulukkoon on koottu osallisuuden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet ja vastuutahot valtuustokaudelle 2018–2021. Kehittämisenäkökulmina ovat tässä ohjelmassa esitellyt kunnan osallisuuden eri osapuolet.

Näkökulma	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointi / Mittari
Yleinen osallisuustyö	Osallisuustyön vakiinnuttaminen organisaatiossa	Käytössä olevien osallisuusmenetelmien kehittäminen ja vahvistaminen	Toimialat	Osallisuutta tukevien menetelmien määrä ja tavoitettujen kuntalaisten määrä
		Osallisuuskoordinaation järjestäminen hallinnossa	Konserni- ja hallintopalvelut	Toimintavastuiden ja -valtuuksien tila
		Alan kansallisiin verkostoihin osallistuminen	Konserni- ja hallintopalvelut	Kaupungin osallistumisaktiivisuus alan verkostoissa
Kuntalaisosallisuuden edistäminen	Käytännön osallisuuskasvatuksen kehittäminen ja kuntalaisosallisuuden mahdollisuuksien tunnistaminen	Peruskoulu ja lukioiden tulevaisuusfoorimit	Opetuspalvelut	Toteutuneiden foorumitilaisuuksien määrä
		Osallisuustietouden lisääminen	Konserni- ja hallintopalvelut	Tietoaineiston valmistuminen ja julkaisu
		Henkilöstökoulutus kuntalaisosallisuuden edistämisestä	Konserni- ja hallintopalvelut	Koulutuksen toteutuminen ja osallistuneen henkilöstön määrä
	Taloudellisen itsemääräämisoikeuden lisääminen	Osallistuvan budjetoinnin pilotointi	Talouksyksikkö Toimialat	Toteutuneiden pilotointien määrä ja vaikutusten arviointi
	Kuntatyön tunnetuksi tekeminen	Tietoaineistoa julki kuntatyöstä	Viestintä Toimialat	Julkaisujen ja niiden seuraajien määrä
	Palautteen keruun kehittäminen	Sähköisen palautekanavan kehittäminen kaupungin verkkopalvelussa Pikapalautesovellusten käyttöönotto	Konserni- ja hallintopalvelut sekä kaupunkiympäristön toimiala	Käyttöön otettujen järjestelmien ja niiden kautta saatujen kontaktien määrä
	Kokkola 400 juhluvuosi osallisuusareenana	Osallisuutta edistävä ja kannustava juhluvuoden toimintamalli	Juhlavuoden toimikunta ja toimialat	Juhlavuoteen liittyvän kansalaistoiminnan määrä
	Kuntalaispalvelupisteen kokoaminen ja palveluchat	Palvelupisteen käynnistäminen Soiten ja maakuntaviraston kanssa	Konserni- ja hallintopalvelut sekä yhteistyökumppanit	Palvelupisteen avautuminen ja kontaktien määrä
	Edustuksellisen ja suoran demokrati-an yhteyden vahvistaminen	Osallisuutta tukevan päätöksentekojärjestelmän käyttöönotto	Konserni- ja hallintopalvelut Toimialat	Kokkolan mallin käyttöönotto
Lapsiystävällisyyden edistäminen hallinnossa	Lapsiystävällisyyttä edistävien toimenpiteiden vakiinnuttaminen ja kehittäminen	Toimialat	Lapsiystävällinen kunta -tunnuksen saaminen	

Näkökulma	Tavoite	Toimenpide	Vastuutaho	Arviointi / Mittari
Luottamushenkilöiden osallisuuden edistäminen	Kuntalaisosallisuuden mahdollisuuksien tunnistaminen	Luottamushenkilökoulutus kuntalaisosallisuuden edistämisestä	Konserni- ja hallintopalvelut Viestintä	Koulutuksen toteutuminen ja osallistuneiden luottamushenkilöiden määrä
	Luottamushenkilöiden suhdetta kuntatyöhön syvennetään	Toimialat tutuksi – luottamushenkilöiden perehdyttämisshanke	Toimialat Hallinto	Hankkeen toteutuminen ja osallistujien määrä
	Luottamushenkilöiden asiantunteumuksen hyödyntäminen	Luottamushenkilöiden osallistumisen valmisteluun ja työryhmiin	Toimialat	Toteutuneiden työryhmäjäsenyyksien määrä sekä tuloksellisuuden arviointi
Henkilöstön osallisuuden edistäminen	Henkilöstön osallisuusosaamisen edistäminen	Valtakunnallisesti tuotetun osallisuuspelein käyttöönotto	Viestintä	Pelin käyttöönotto toimialoilla
	Organisaation sisäisen viestinnän ja vuorovaikutuksen kehittäminen	Intranet-uudistus, uutiskirjeet tms. kanavat	Viestintä, henkilöstöpalvelut ja muut asiantuntijat	Uusien järjestelmien käyttöönotto ja seuraajien määrä
	Edistetään työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia omaan työhönsä ja sen kehittämiseen	Vuorovaikutteisen työskentelytavan ja valmentavan johtajuuden periaatteiden vahvistaminen mm. koulutuksen ja valmennuksen keinoin	Henkilöstöpalvelut ja toimialat	Koulutuksen toteutuminen ja osallistuneiden henkilöstön määrä sekä työhyvinvointikysely
Yhteistyökumppaneiden osallisuuden edistäminen	Toimeenpano-osallisuuden edistäminen yhteistyöverkostoissa	Kansalaistoiminnan mahdollisuuksien edistäminen palvelutuotannossa ja olosuhtedetyössä	Sivistys-vastuualueet Tekniset palvelut	3. sektorin kanssa tehtyjen tuotantosopimusten tms. toteutuneiden toimenpiteiden määrä
	Kokemusasiantunteumuksen hyödyntäminen hallinnossa	Heikommissa asemassa olevien osallisuuden tukeminen työryhmissä ja valmistelussa	Toimialat	Kokemusasiantunteumuksen käytön määrä

Lopuksi

Osallisuuden kokemus vahvistaa kuntalaisten uskoa ja luottamusta kaupungin toimintaan ja kannustaa kuntalaisia mukaan suunnitteluun ja toimintaan. Kaupungilla on käytössään useita osallisuutta tukevia keinoja ja toimintamalleja. Kuntalaisilla on mahdollisuus tulla kuulluksi ja osallistua niin lailla säädelyillä kuin epämuodollisemminkin foorumeilla.

Jatkossa osallisuuden teema tulee edelleen syvenemään ja vahvistumaan kuntatyössä. Kokkolan kaupungin onkin syytä pohtia entistä tarkemmin osallisuuden tavoitteita ja osallisuuden merkitystä toimintaprosesseille. Tietoa nykyaikaisesta osallisuusajattelusta on syytä edelleen vahvistaa kaupungin viranhaltijoiden keskuudessa ja luottamushenkilöorganisaatiossa. Myös kaupungin ja sen läheisten organisaatioiden toiminnan koordinoitua on edelleen syytä kehittää mahdollisten päällekkäisyyksien välttämiseksi ja toiminnan vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Liite

Osallisuutta edistävät toimintamallit Kokkolan kaupungin hallinnossa

Osallisuutta edistävä toiminta	Käytössä	Kenen osallisuutta	Selite	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Kaupungin www-sivut	Koko hallinto	Kuntalaiset	Kaupungin www-sivupalvelu, jossa esitellään kaupungin palveluja ja ohjataan kuntalaisia niiden käyttöön ja arviointiin	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Julkiset esityslistat ja pöytäkirjat	Koko hallinto	Kuntalaiset, yhteistyökumppanit, luottamushenkilöt	Julkisilla esityslistoilla ja pöytäkirjoilla tuetaan hallinnon avoimuutta	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus
Kuulutus- ja muut ilmoitukset	Koko hallinto	Kuntalaiset, yhteistyökumppanit	Ilmoituksilla tiedotetaan kuntalaisia ja yhteistyökumppaneita kaupungin palveluista ja niissä tapahtuvista muutoksista	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus
www-sivupalautte	Koko hallinto	Kuntalaiset	Kuntalaisilla on mahdollisuus antaa palautetta kaupungin verkkopalvelusta ja viestinnästä	Arviointiosallisuus
Aloitepalvelu www-sivuilla	Koko hallinto	Kuntalaiset	Kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä aloitteita kaupungin hallinnolle verkkopalvelun kautta	Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Kysymystori	Koko hallinto	Kuntalaiset	Kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä kysymyksiä kaupungin hallinnolle verkkopalvelun kautta	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Facebook- ja Twitter-palvelut	Viestintä, osa vastuualueista	Kuntalaiset	Kaupunki tiedottaa palveluistaan ja toiminnastaan sekä toimii vuorovaikutuksessa kuntalaisten kanssa	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Arviointiosallisuus
Intranet-sivut	Koko hallinto, henkilöstö	Henkilöstö	Kaupunki ylläpitää verkkosivustoa, joka tukee henkilöstöä tehtäviensä hoidossa	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Uutispalvelu	Viestintä ja vastuualueet	Kuntalaiset	Kaupunki tuottaa tiedotusvälineille ja omiin verkostoihinsa ajankohtaista tietoa toiminnastaan ja päätöksenteosta	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus
Kuntalaisaloite.fi ja Otakantaa.fi	Viestintä ja vastuualueet	Kuntalaiset	Kaupunki tarjoaa kuntalaisille mahdollisuuden tehdä aloitteita tai ottaa kantaa kaupungin suunnitelmiin	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Arviointiosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Käytössä	Kenen osallisuutta	Selite	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Kuntalaiskyselyt	Viestintä ja konsernihallinto	Kuntalaiset	Kaupunki järjestää itse tai osallistuu muiden järjestämiin palvelutytytyväisyyskyselyihin	Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus
Valtuustoaloite	Konsernihallinto	Luottamushenkilöt	Valtuutetuilla on mahdollisuus tehdä valtuuston kokouksissa aloitteita	Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus
Kokoukset sekä niitä edeltävät iltakoulut ja info-tilaisuudet: Valtuusto, kh, lautakunnat ja niiden alaiset luottamuselimet	Koko hallinto	Luottamushenkilöt Esimiehet Johto	Luottamushenkilöt osallistuvat kaupungin palveluita ja niiden kehittämistä koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus Päätösosallisuus
Erityisryhmien neuvottelukunnat	Konsernihallinto	Kuntalaisyhteisöt	Erityisryhmien edustajat osallistuvat kaupungin palveluita ja niiden kehittämistä koskevaan keskusteluun	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Vaalien järjestämisen ja tiedotus	Konsernihallinto	Kuntalaiset	Äänioikeutetuilla kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua edustajiensa valintaan kaupunginvaltuustoon	Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Päätösosallisuus
Konserni-iltojen järjestäminen	Konsernihallinto	Yhteistyökumppanit	Konsernihallinnon ja konserniyhtiöiden säännölliset tapaamiset	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Hankintojen Meeting Point -tapahtuma	Elinkeinot ja kaupunkikehitys	Yhteistyökumppanit, vastuualueet	Tapahtumassa kohtaavat toisiaan kaupungin organisaation edustajat sekä kaupungin ulkopuoliset palveluntuottajat	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Yrittäjien Aamupuuro-tilaisuudet	Elinkeinot ja kaupunkikehitys	Yhteistyökumppanit	Kaupungin elinkeino- ja kaupunkikehityksen järjestämät tapaamiset paikallisten yrittäjien kanssa	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Yrittäjäkyselyt	Elinkeinot ja kaupunkikehitys	Yhteistyökumppanit	Kaupunki kerää yrittäjien näkemyksiä kaupungin elinkeinopolitiikasta ja yritystoiminnan näkymistä paikkakunnalla	Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Uutiskirje konserniyhteisöille	Konsernihallinto	Yhteistyökumppanit	Konserniyhtiöt ja -yhteisöt saavat kuukausittain kirjallista tietoa konsernijohdolta	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus
Kuuluttaminen	Tekniset palvelut	Kuntalaiset	MRL:n ja YSL:n sekä muut laakisäätiset kuulutukset prosessien eri vaiheissa (Kokkola -lehti ja kokkola.fi). Kuulutukset myös uusista tonttijaoista ja ilmoitukset	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Käytössä	Kenen osallisuutta	Selite	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Henkilökohtaiset tapaamiset	Tekniset palvelut	Kuntalaiset	haettavissa olevista tonteista. Lausunnot toimivat päätöksenteon tukena Henkilö- tai toimijakohtaisia tapaamisia pääsääntöisesti maapoliittisissa tai kaavoitus-hankkeissa, joissa hanke koskettaa yksittäistä henkilöä tai toimijaa. Henkilökohtaisia tapaamisia monimutkaisissa lupahankkeissa	Tieto-osallisuus Toimintaosallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus
Infotilaisuudet / keskustelutilaisuudet	Tekniset palvelut	Kuntalaiset	Toimialaa säätelevä maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää osallistumisen suunnittelua ja organisointia jo hyvin varhaisessa vaiheessa kaavoitustyötä	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Päätösosallisuus
Yleisötilaisuudet	Tekniset palvelut	Kuntalaiset	Lakisäätteiset tai tiedottamisperusteiset yleisötilaisuudet; YVA-menettely, kohdenne-tut (erilliskutsulla) pidettävät yleisötilaisuudet (esim. yksityistiet), rakennushankkeiden esittelyt yms.	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Tiedotteet / kirjeet	Tekniset palvelut	Kuntalaiset	Suoraan postilaatikkoon toimitettavilla tiedotteilla saadaan nopeasti täsmällistä tietoa esim. metsänhakuista lähistön asukkaille	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus
Asiakaspalautteet	Tekniset palvelut	Kuntalaiset	Sähköinen palautejärjestelmä katujen ja asuinympäristön kehittämiseen ja kunnossapidon arvioimiseen, yleinen kuntalaispalaute, Otakantaa.fi, Lausuntopalvelu.fi	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Kyselyt / selvitykset	Tekniset palvelut	Kuntalaiset	Suunnittelun ja valmistelun tukena tehdyt kyselyt ja selvitykset. Tämän lisäksi pidetään kaavoittajan vastaanototilaisuuksia	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Tiedotuskanavien (Wilma ja Päikky) hyödyntäminen	Sivistyspalvelut	Lasten ja nuorten huoltajat, perheet	Vuorovaikutteinen viestintä yksiköiden ja perheiden välillä	Tieto-osallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Varhaiskasvatuksen arviointisuunnitelma sekä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toiminnan arviointi	Sivistyspalvelut	Lapset, nuoret, huoltajat, henkilöstö	Sähköinen toiminnan arviointi, johon osallistuu henkilöstö, lapset ja nuoret sekä heidän huoltajansa	Arviointiosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Käytössä	Kenen osallisuutta	Selite	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Vasu:n sekä perusopetuksen ja lukion ops:n mukainen osallisuuden edistäminen	Sivistyspalvelut	Lapset, nuoret, huoltajat, henkilöstö	Osallisuus ja vuorovaikutus päiväkodin ja koulun arjessa	Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus
Nuorten yksilöllinen kohtaaminen ja nuoren kasvun tukeminen nuorisotyön toimintatapana	Sivistyspalvelut	Nuoret, henkilöstö	Nuorisotyössä nuori kohdataan ja tunnistetaan yksilönä sekä yhteisön jäsenenä. Osallisuutta vahvistetaan tukemalla nuoren kiinnostamista yhteisöön	Tieto-osallisuus
Oppilas- ja opiskelijakuntien toiminta, oppilaskuntaverkosto	Sivistyspalvelut	Oppilaat, opiskelijat	Koulun arkeen liittyvä yhteissuunnittelu ja arviointitoiminta oppilaiden ja henkilöstön kesken	Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus Tieto-osallisuus Toimintaosallisuus
Koulujen vanhempainraadit ja vaka:n vanhempainyhdistykset	Sivistyspalvelut	Perheet, lasten huoltajat	Henkilöstön ja perheiden keskustelut toiminnan kehittämiseksi	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus
Koulujen kummi- luokka- ja tukioppilastoiminta	Sivistyspalvelut	Oppilaat, opiskelijat	Oppilaiden ja opiskelijoiden keskinäinen vuorovaikutus heitä kiinnostavien asioiden ympärillä	Toimintaosallisuus
Palvelukohtaiset raadit ja aluekohtaiset asukasraadit	Sivistyspalvelut	Palveluja käyttävät kuntalaiset, henkilöstö	Keskustelufoorumit, joissa palveluhenkilöstö kohtaa palvelun asiakkaat	Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus
Kuntalais- ja järjestöfoorumit	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, henkilöstö, yhteistyökumppanit,	Kuntalaiset, järjestöjen edustajat ja henkilöstö keskustelvat palveluista ja yhteistyöstä	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus
Nuoret ja päättäjät -keskustelutilaisuudet	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, henkilöstö, luottamushenkilöt	Nuorisovaltuuston edustajat keskustelvat viranhaltija- ja luottamushenkilöjohdon kanssa nuoria kiinnostavista kysymyksistä	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus
Järjestöjen ja kansalaistoiminnan tukeminen	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, yhteistyökumppanit	Eri tukimuotojen käyttö kansalaistoiminnan ja 3. sektorin olosuhteiden tukemiseksi	Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Liikuntapaikkojen vuoroajat yhteisenä prosessina	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, yhteistyökumppanit	Liikuntapalvelut tekee liikuntapaikkojen käyttövuorojen jaon yhdessä seurojen kanssa	Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus
Kuntalaisiantuntemuksen kannustaminen ja hyödyntäminen	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, yhteistyökumppanit	Ammatillisen ja vapaaehtoisen työn hybridimuodot palveluissa ja tapahtumissa. Esim. museon ETT-toiminta	Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Tieto-osallisuus
Markkinointityön eri muodot	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, yhteistyökumppanit	Tapahtumiin liittyvä viestintä, palveluviestintä, messuille osallistuminen yms. markkinointi	Tieto-osallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Käytössä	Kenen osallisuutta	Selite	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Palveluihin liittyvät vuorovaikutus- ja palautejärjestelmät	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset	Palvelukohtaiset fb-sivut, liikuntapaikka-palvelu, muu sähköinen vuorovaikutus, kyselyt	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus
Nuorisovaltuuston toiminta ja sen käyttö sivistyshallinnon tukena	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, henkilöstö	Nuorisovaltuuston aktiivinen ja näkyvä rooli sivistyshallinnon eri elimissä	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus
Nuorten omaehtoinen tapahtumatoiminta	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset, henkilöstö, yhteistyökumppanit	Nuoria tuetaan tapahtumasuunnitteluun ja -tuotantoon henkilöstön ja yhteistyöverkoston kanssa	Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus Toimintaosallisuus
Nuorten aktiiviryhmät ja osallisuusryhmät	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset	Temaattisten nuorisoryhmien (esim. International Club ja sateenkaariryhmä) toiminnan olosuhteiden tarjoaminen	Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Kokkola-lehden Nuorten palsta	Sivistyspalvelut	Kuntalaiset	Nuorten kannustaminen ja tukeminen julkiseen keskusteluun	Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus Tieto-osallisuus
Osallistuminen osallisuutta edistäviin hankkeisiin	Sivistyspalvelut Muu hallinto	Kuntalaiset, henkilöstö	Osallisuuden suunnittelu- ja kehittämistyö eri hankkeissa (esim. LAPE)	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus
Koulutussuunnitelma	Henkilöstöpalvelut koko hallinto	Henkilöstö Esimiehet	Henkilöstön osaaminen ja myönteinen asenne osallisuuteen pyritään varmistamaan systemaattisella koulutuksella. Koulutuksen avulla huomioidaan asiakas- / asukaslähtöisyys osana toimintaa ja sen kehittämistä	Tieto-osallisuus Toimintaosallisuus
Yhteistoimintamennettely	Koko hallinto	Henkilöstö Johto	Annetaan henkilöstölle mahdollisuus yhteisymmärryksessä työnantajan kanssa osallistua kunnan toiminnan kehittämiseen ja mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Hyvä johtajuus (johtamisperiaatteet)	Koko hallinto	Johto Henkilöstö	Kaupungin johtamisperiaatteissa huomioidaan myös henkilöstön osallistaminen: Johtaja pitää ihmiset tietoisina toiminnan tavoitteista ja niiden perusteista sekä etenemisestä niitä kohti. Joh-	Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus

Osallisuutta edistävä toiminta	Käytössä	Kenen osallisuutta	Selite	Osallisuusmuoto (ensisijaiset)
Henkilöstökyselyt	Henkilöstöpalvelut Koko hallinto	Henkilöstö	taja vahvistaa työyhteisönsä yhteenkuuluvuutta ja sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin sekä saa ihmisten vahvuudet esille ja hyödyntää niitä toiminnan kehittämisessä	Tieto-osallisuus Arviointiosallisuus
Työpaikkakokoukset	Koko hallinto	Henkilöstö Johto	Foorumi, jossa voidaan käsitellä hyvin erilaisia asioita, riippuen kokouksen tarkoituksesta ja tavoitteesta. Osallisuutta tukevana tavoitteena on yhteisen näkemyksen löytäminen ja vahvistaminen keskustellen. Kokous tarjoaa myös yhteisöllisyyttä ja kokemuksen mukana olemisesta	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Henkilöstöfoorumit	Henkilöstöpalvelut Koko hallinto	Henkilöstö	Koko henkilöstölle tarkoitettu tilaisuus, jossa kerrotaan ja luodaan mahdollisuus keskusteluille ajankohtaisista asioista	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Kehityskeskustelut	Koko hallinto	Henkilöstö Esimiehet	Toimintamalli työasioiden kokonaisvaltaiseen pohtimiseen. Mahdollistaa vaikuttamisen omaan työhön, tavoitteisiin ja työskentelyedellytyksiin. Tarjoaa tilaisuuden arvioida omaa työsuoritusta ja kehittymistä, saada palautetta omasta työstä ja antaa palautetta esimiehelle	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Esimiesinfot	Henkilöstöpalvelut Koko hallinto	Esimiehet Johto	Kokkolan kaupungin esimiesten tiedotus-, koulutus- ja keskustelutilaisuuksia. Infoissa alustetaan kaikille esimiehille tärkeistä henkilöstöjohtamisen aihealueista.	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus
Työyhteisön osallisuutta edistävät epäviralliset ja viralliset muodot	Henkilöstöpalvelut Koko hallinto	Henkilöstö Esimiehet Johto	Kehityskeskustelut, tiimityö, johto- ja kehittämissryhmät, henkilöstöpalaverit, mentoointi	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Päätösosallisuus Toimintaosallisuus Arviointiosallisuus
Sähköinen uutiskirje henkilöstölle	Henkilöstöpalvelut, viestintä	Henkilöstö Johto	PikkkuTynnyrin korvaava sähköinen, mobiilisti toimiva uutiskirje	Tieto-osallisuus Suunnitteluosallisuus Toimintaosallisuus

KOKKOLA

KARLEBY